

MAINTAINING ADEQUATE DONATIONS AND A SUSTAINABLE BLOOD SUPPLY: LESSONS LEARNED

YETERLİ BAĞIŞ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR KAN TEMİNİNİ DEVAM ETTİRMEK: ALINAN DERSLER

ALINTI: doi: 10.1111/trf.16145.

YAZARLAR: Richard R. Gammon, Lizabeth Rosenbaum, Rhonda Cooke, Mark Friedman, Linda Rockwood, Tracie Nichols, Sarah Vossoughi.

ÖZETLEYEN: Dr. Zeliha Güzelküçük

GİRİŞ

Güvenli kan temini, mevcut tıbbi uygulamaların önemli bir parçası olup doğal afetler ve salgınlar, kan bağışlarını ve hastanelerin kan kullanımını etkilemektedir. Transfüzyona bağımlı hastalar kan temininde yaşanacak aksaklıklardan en çok etkilenecek gruba oluşturmaktadır. Bu derlemenin, kan ürünlerinin envanter yönetimi ile ilgili kan merkezleri ve hastane uygulamaları için önerilerde bulunmak amacı ile oluşturulduğu belirtilmektedir.

BAĞIŞ /AFET YÖNETİMİ

Yaşanan afetlerin türlerine bağlı olarak, kan merkezleri farklı şekilde etkilenebilmektedir. Örneğin, büyük bir pandemi, hem bağışçıların hem de sağlık çalışanlarının hastalanması sonucu kan alımlarını büyük ölçüde etkileyebilir. Doğal afetler ise, kan merkezinin kapanmasına veya kan merkezi ile yerel hastaneler arasındaki ulaşım yollarının bozulmasına neden olabilir. Kitlesel kaza olaylarında ise, bir hastanenin veya kan merkezinin stoklarının hızla tükenebileceği belirtilmektedir. Bu nedenle, kan merkezlerinin çeşitli afet türleriyle başa çıkmaya hazır olmaları ve bölge çapında acil tıbbi afet planlarına tam olarak entegre olmaları gerektiği üzerinde durulmaktadır. Bir toplumda bir felaket meydana geldiğinde, kan merkezi önce kan ihtiyacını değerlendirmeli, yaralanmaların sayısı ve türünü anlamak için yerel hastaneler ve acil tıbbi servislerle iletişime geçerek kan stok seviyelerini belirlemelidir.

Kan merkezlerinin sürekli kan tedarikini sürdürmeleri için önerilen stratejiler şunlardır:

1. Kan merkezlerinin, felaket meydana gelmeden önce sürekli kan teminine duyulan ihtiyacı duyurmasının önemli olduğu,
2. Bir bölgedeki kan akışını sürdürme yeteneğinin kan merkezleri arasında çeşitli faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterebileceği,
3. Kan merkezleri ile ilgili kuruluşlar arasında şeffaflık ve işbirliğinin işleyiş açısından faydalı olacağı
4. Kan teminini sürdürmek için bağışların devamlı olması gerektiği belirtilmektedir.

KRONİK OLARAK TRANSFÜZYONA BAĞLI TIBBİ DURUMLAR

Orak hücre hastalığı, talasemi ve miyelodisplastik sendrom tanısı ile izlenen hastalar transfüzyon bağımlı hastalardır. Onkoloji hastaları ve kronik böbrek hastalığı olan anemik hastalar da bu gruba girebilir. Bu gruptaki hastalar ışınlama, subgrup uygun kan ürünü gibi, özel kan ürünlerine ihtiyaç duyarlar ve bu ürünlerin temininde yaşanacak gecikmelerin sağlık kuruluşlarının bakım kalitesini olumsuz etkileyebileceği belirtilmektedir.

TEDARİK / AFET YÖNETİMİ

Felaket kelimesi beklenmedik bir olayı ifade etse de, stok yönetimi açısından felaketler planlı ve plansız felaketler olarak ayrılmış, planlı bir afet, önceden hazırlık yapılması için zamanın olduğu bir felaket olarak tanımlanmıştır (kasırgalar örnek olarak verilmiştir). Planlama için, en acil ihtiyacı olan hastaların belirlenmesi ile konservatif transfüzyon kılavuzları kullanılabileceği belirtilmektedir. Planlanmamış bir felaket ise, kan teminini etkileyen ani ve beklenmedik bir olay olarak tanımlanmış, terörist saldırılar ve koronavirüs hastalığının ilk aşamasında azalan bağışların olduğu dönem buna örnek olarak verilmiştir. Planlanmamış bir felaket ile karşılaşıldığında en önemli sorun temin edilen kanın hastaneye veya sahadaki tedavi tesislerine ulaştırma esnasında karşımıza çıkabilir. Bu nedenle, hastanelerin her zaman hazırlıklı olmak için birkaç günlük tedarik sağlamasının önerildiği bildirilmektedir.

Akılca seçim yaparken yapılmaması gereken 5 şey:

1. Kesinlikle gerekenden fazla kan ürünü vermeyin
2. Hemodinamik instabilite olmadan demir eksikliği için eritrosit transfüze etmeyin.
3. Warfarin etkisini tersine çevirmek için rutin kan ürünü kullanmayın.
4. Klinik olarak stabil hastalarda seri kan sayımı yapmayın.
5. O negatif hastalar ve acil durumlarda, kan grubu bilinmeyen çocuk doğurma potansiyeli olan kadınlar dışında O negatif kan transfüzyonu yapmayın.

Uygun ve yeterli envanter seviyelerinin oluşturulması için:

1. Kan tedarik zincirindeki iç ve dış felaketslere ve aksamalara tepki verin ve müdahale edin.
2. Tüm ürünlerin, özellikle O grubu ve Rh negatif eritrositlerin uygun şekilde kullanıldığından emin olun.
3. Kronik olarak transfüzyona bağımlı hastaların ihtiyaçlarını karşılamak için ürünlerin zamanında temin edilmesini sağlayın.

SONUÇ

Sonuç olarak; afetlerde özel ürünlere ihtiyaç duyan transfüzyona bağımlı hastaları idare edecek kan kaynağının toplanması ve sürdürülmesi zordur. Tüm tarafların işbirliği, kaynakların optimize edilmesine, hasta bakımının iyileştirilmesine ve nihayetinde sağlam, sürdürülebilir bir kan tedariki ile sonuçlanmasına yardımcı olabileceği belirtilmektedir.